

Alta kommune

Samfunnsutvikling
Jord- og skogbruk

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Deres ref:
24/1356

Vår ref
2024/10435-8

Saksbehandler
Tor Håvard Sund

Dato
20.09.2024

Innspill høring - Forslag til endringer i reindriftsloven og tilhørende endringer i jordskiftelova

Viser til deres høringsbrev datert 1.juli 2024 - Forslag til endringer i reindriftsloven og tilhørende endringer i jordskiftelova.

Alta kommune har fremmet saken til politisk behandling i sak 41/2024 Hovedutvalg for miljø, energi og beredskap og i sak 91/2024 Formannskapet.

Administrasjonens innstilling:

Alta kommune vedtar høringsuttalelse om revisjon av reindriftsloven og Jordskifteloven slik det framkommer i avsnittet *Høringsinnspill*.

Hovedutvalgets og Formannskapet vedtak:

Hovedutvalget og Formannskapet i Alta kommune vedtar høringsuttalelse om revisjon av Reindriftsloven og Jordskifteloven slik det framkommer i avsnittet høringsinnspill med tillegg som innarbeides i høringssvaret.

Behandling ble enstemmig vedtatt i hovedutvalget og i formannskapet. (se saksprotokoller)

Vedlegg:

1. Saksframlegg til hovedutvalg og formannskap
2. Saksprotokoll 41/2024 - Hovedutvalg for drift, miljø, energi og beredskap
3. Saksprotokoll 91/2024 - Formannskap

Merknader til paragrafer som fra Alta kommune er foreslått endret er under avsnittet «Høringsinnspill» vist med blått omriss av gjeldende paragraf, deretter kopi av departementets forslag til endring og Alta kommunes innspill i [blå tekst](#) under hvert forslag.

Høringsinnspill

Alta kommune har innspill til reindrifftslovens § 57, § 60 og § 62 slik det fremkommer under, og ber om at disse vektlegges i videre arbeid med revisjon av reindrifftsloven.

Under «Annet» fremkommer våre betraktninger til deler av reindrifftsloven som ikke er nevnt i høringsforslaget, men som er av stor betydning for Alta kommune. Vi spiller derfor også inn disse momentene i det videre arbeidet med lovendringene.

Alta kommune har ingen merknader til endringer i jordskifteloven, som omhandler forslag om nye regler om reindriftens adgang til å benytte jordskiftelovas virkemidler i saker internt i reindriften.

Overordnet opplever Alta kommune at dagens reindrifftslov er relativt god og skaper forutsigbarhet for kommunen og våre innbyggere. Vi anerkjenner dog at det kan være et behov for presiseringer i en ny reindrifftslov som tilpasser seg nye domsvedtak, NOU og andre lovverk. Vi anser at høringsdokumentet har sterkt preg av intern kontroll/styring, og presiserer at det for Alta kommune er en prioritet at reindrifftsloven gir forutsigbarhet i forhold til bruk av skog og utmark.

Vi vil i det følgende kommentere spesielt på reindrifftslovens § 57, § 60 og § 62.

Gjeldende §57 Bruksregler

§ 57. Bruksregler

Det skal fastsettes bruksregler for forvaltningen og bruken av distriktets ressurser. Bruksreglene må ikke stride mot loven her.

Bruksreglene skal sikre en økologisk bærekraftig utnyttning av distriktets beiteressurser og inneholde nærmere regler om:

1. beitebruk, jf. [§ 59](#)
2. reintall, jf. [§ 60](#)
3. bruk og vedlikehold av gjerder og andre fellesanlegg
4. bruk av motorisert kjøretøy
5. disponering av reindriftsfond, jf. [§ 47](#)
6. forvaltning av distriktets øvrige midler
7. fordeling av arbeidsplikter og investeringer
8. andre forhold som det anses hensiktsmessig å regulere ved bestemmelser i distriktets bruksregler.

Der det er påkrevet, kan statsforvalteren pålegge to eller flere distrikter å utarbeide felles bruksregler for ett eller flere av de forhold som er nevnt i første ledd.

0 Endret ved [lover 14 juni 2013 nr. 45](#) (ikr. 1 jan 2014 iflg. [res. 14 juni 2013 nr. 646](#)), [7 mai 2021 nr. 34](#) (ikr. 1 juni 2021 iflg. [res. 7 mai 2021 nr. 1416](#)).

Departementets forslag § 57

Bruksreglene skal sikre en økologisk bærekraftig utnyttning av distriktets beiteressurser og skal inneholde nærmere regler om bla.

- Reintall
- Bruk av motorkjøretøy

Alta kommunes innspill

Alta kommune har ingen direkte rolle i bruksreglene, da dette hører Siidaandelen til, men vil signalisere og presisere at vi ønsker å redusere unødvendig motorferdsel for å opprettholde en natur i balanse, og at en samlet sett kan bruke, høste og produsere av overskuddet i naturen på en bærekraftig måte.

Riktig reintall til årstidsbeiteområdene må justeres til et økologisk nivå slik at man unngår økt motorferdsel og ekstra tilleggssfor som kraftfor og rundballer på vinter- og vårsesongen.

Bærekraft er et godt ord, men som brukes i mange sammenhenger og derav ikke så lett å forstå. Vi mener at ordet «balansert» for de fleste er mer forståelig og vi ønsker at det legges til i ordlyden under bruksregler 1. avsnitt til:

Bruksreglene skal sikre en balansert og økologisk bærekraftig utnytting av distriktets beiteressurser og skal inneholde nærmere regler om bla.

- *Reintall*
- *Bruk av motorkjøretøy*

Gjeldende § 60 Reintall

§ 60. Reintall

I bruksreglene, jf. § 57, skal det fastsettes et øvre reintall for den enkelte sommersiida. Reintallet skal fastsettes ut fra det beitegrunnlag som siidaen disponerer. Det skal i bruksreglene gjøres nærmere rede for de drifts- og beitemessige vurderinger som ligger til grunn for det fastsatte reintallet. Der det er påkrevet for å få en forsvarlig bruk av vinterbeitene, kan det også fastsettes et reintall for de forskjellige vintersiidaene.

En vintersiida eller annen gruppering kan be om at det fastsettes et eget reintall for dem.

Overstiger reintallet i siidaen det reintall som er fastsatt etter første eller annet ledd, skal siidaen utarbeide en reduksjonsplan. Dersom siidaen ikke gjør dette, eller ikke klarer å gjennomføre planen, skal hver siidaandel redusere det overskytende antall forholdsmessig. Reindriftsstyret har ansvar for at en slik reduksjon gjennomføres. Det skal settes frister for utarbeidelse av plan og gjennomføring av reintallsreduksjon.

Det kan fastsettes et øvre reintall pr. siidaandel. En reduksjon av siidaens reintall i henhold til tredje ledd skal i så fall skje ved at de siidaandeler som har et reintall som overstiger det fastsatte reintall for siidaandelen, først reduserer ned til det fastsatte reintallet.

Når særlige grunner foreligger, kan statsforvalteren fastsette et øvre reintall per siidaandel. Departementet kan gi bestemmelser om når statsforvalteren plikter å gjøre det, og om hvordan reintallet skal fastsettes.

Når statsforvalteren har fattet vedtak etter femte ledd, kan to eller flere siidaandeler gjennom enighet bestemme en annen reintallsfordeling så lenge de holder seg innenfor disse siidaandelens samlede reintall.

Departementet kan ved forskrift gi utfyllende bestemmelser om fastsettelse av reintall. Slik forskrift kan avgrenses til å gjelde ett eller flere reinbeitedistrikter eller ett eller flere reinbeiteområder.

0 Endret ved **lover 17 juni 2016 nr. 70** (ikr. 1 juli 2016 iflg. **res. 17 juni 2016 nr. 728**), **7 mai 2021 nr. 34** (ikr. 1 juni 2021 iflg. **res. 7 mai 2021 nr. 1416**).

Departementets forslag

Departementet foreslår at § 60 deles

- Departementet foreslår at overskrift i § 60 skal hete *Fastsettelse av reintall*
- Departementet foreslår at overskrift i § 60a skal hete *Reduksjon av reintall*

Overskriften i § 60 skal lyde:

§ 60. Fastsettelse av reintall

Innhold i ny § 60 skal lyde:

I bruksreglene, jf. § 57, skal det fastsettes et øvre reintall for den enkelte sommersiida. Reintallet skal fastsettes ut fra det beitegrunnlag som siidaen disponerer. Det skal i bruksreglene gjøres nærmere rede for de drifts- og beitemessige vurderinger som ligger til grunn for det fastsatte reintallet. Der det er påkrevet for å få en forsvarlig bruk av vinterbeitene, kan det også fastsettes et reintall for de forskjellige vintersiidaene.

En vintersiida eller annen gruppering kan be om at det fastsettes et eget reintall for dem.

Det kan fastsettes et øvre reintall pr. siidaandel. Departementet kan ved forskrift gi utfyllende bestemmelser om fastsettelse av reintall. Slik forskrift kan avgrenses til å gjelde ett eller flere reinbeitedistrikter eller ett eller flere reinbeiteområder

Overskriften i ny § 60 a skal lyde:

§ 60a. Reduksjon av reintall

Innhold i ny § 60 a skal lyde:

Overstiger reintallet i siidaen det reintall som er fastsatt etter § 60, skal siidaen utarbeide og gjennomføre én av følgende reduksjonsplaner:

- a. et ulikt reintall for hver siidaandel. En slik beslutning krever enstemmighet blant lederne av siidaandelene, eller
- b. en lik øvre grense for hver siidaandel. Dersom dette ikke er tilstrekkelig, må hver siidaandel redusere det overskytende antall forholdsmessig. En slik beslutning krever tilslutning fra et flertall blant lederne av siidaandelene.

Reindriftsstyret har ansvar for at det settes frister for utarbeidelse av reduksjonsplan og gjennomføring av reintallsreduksjon. Dersom siidaen ikke klarer å gjennomføre en reduksjonsplan etter første ledd bokstav a eller b, skal reindriftsstyret foreta reduksjonen med grunnlag i siidaens reduksjonsplan. Dersom siidaen ikke utarbeider en reduksjonsplan, skal reindriftsstyret foreta en reduksjon som innebærer et likt reintall for alle siidaandelene i siidaen.

[Alta kommunes innspill](#)

Begge forslagene er en erstatning for dagens § 60 *Reintall*.

Som det står i høringsnotatet s. 33-41 så har reintallet fått stor oppmerksomhet, både hos myndighet og internt i næringen. Dette er ikke uten grunn fordi det har vært vanskelig for siidaen å styre reintall og forholdet til beiter mm. Å endre § 60 fra *Reintall* til § 60 *Fastsettelse* og § 60a *Redusert reintall* bevisstgjør næringen og reinbeitekommuner om situasjonen rundt reintallet og beiteforhold. Delingen gjør regelverket mer oversiktlig, slik at det ikke oppstår unødvendig tvil ved eventuell sammenheng og bruk av bestemmelsens forskjellige ledd.

Alta kommune støtter derfor en endring med deling av overskrift på § 60 til § 60. *Fastsettelse av reintall* og § 60a. *Redusert reintall*.

Reindriften har bla. sommer, høst, vår og vinterbeiteområder. Den største utfordringen ser ut til å være vår- og vinterbeiteområder. I tillegg til at disse områdene anses som sårbare grunnet deres størrelse, er det i tillegg en stor risiko for såkalte «låste beiter» som gjør at reinsdyr ikke når ned til vegetasjonen pga. islag forårsaket av mildvær. Det observeres en økning av trailere med pelletsfôr og

ifølge næringen har man hatt en sterk økning av nød- eller tilleggsfôring i løpet av de siste 10 år. Reinfôret er pellets tilpasset reinsdyras vom og bakterieflora. Fra jordbruket meldes det om hyppigere etterspørsel etter rundballer som brukes som tilleggsfôr. Rundballer spredt i natur etterlater seg vekster som er fremmedelementer på vidda. Konsekvensen av nød -og tilleggsfôring er nye grasvekster, plastrester og bidrar også til økt motorferdsel i naturen. Dette er ikke heldig for natur, flora og fauna som kommunen har et ansvar for.

Dersom en ønsker en økologisk bærekraftig reindriftsnæring som det vises til, så vil det etter vårt syn innebære minimalt med tilleggsfôring. Bærekraftig reindrift basert på samisk tradisjon innebærer at reinen beiter i naturen av det naturen har å gi. Dette gjelder spesielt på vinter- og vårbeiter. Dette kan etter Alta kommunes syn medføre at reintallet må reduseres til et mer balansert og bærekraftig reintall i samsvar med beitegrunnet.

Innholdet i ny § 60a gir mulighet til to ulike vurderinger med a, og b. Det gir siidaen et spillerom og en mulighet for god tilpasning av reintallet, med reduksjonsplaner over år. Riktig reintall er avgjørende for en reindriftseiers driftseksistens, og Alta kommune vurderer at fastsettelse av reintall med to alternativer kan bli utfordrende og konfliktfylt for siidaene å fastsette.

Samtidig vil vi påpeke at en slik løsning gir liten konkret retning til fastsettelse av reintallet basert på naturens bæreevne. Alta kommune mener derfor at det er behov for å kunne være mer konkret ved fastsettelse av reintallet. Forholdet til bæreevnen mellom årstidsbeiter og antall beitende dyr må være utgangspunktet for fastsettelse av reintallet.

Reindrifta er basert på en kulturell og økologisk drift i pakt med naturen. I forbindelse med forvaltning av de jaktbare hjorteviltartene som elg, hjort og rådyr er beitegrunnet på vinterbeite avgjørende for avskytingen. Hjorteviltet trekker også mellom sommer, høst og vinterbeiteområder.

Med unntak i det kulturelle, og legger vi godviljen til så kan man se store likheter mellom økologisk tamreindrift og hjorteviltforvaltning fordi det baserer seg på tilgang til areal og beiteforhold.

Alta kommune vil understreke behovet for at reduksjon av reintall foregår på en måte der det er de utøverne som har et høyt antall rein som må ta hoveddelen av reduksjonen. Det vises særlig til FNs menneskerettighetskomité som i en avgjørelse 19. juli 2024 kritiserer Norge for bruken av forholdsmessig reduksjon av reintall (Jovsset Ante Sara saken). Forholdsmessig reduksjon innebærer at dersom man ikke finner annen enighet i siidaen, er virkemidlet at utøvere med høyt og lavt antall rein reduserer med lik prosentsats. I praksis innebærer det at det lønner seg for enkeltaktører å drive med uforsvarlig høyt reintall. De som i utgangspunktet har begrenset driften i tråd med beitegrunnlag vil bli tapende innad i siidaen. Et mulig tiltak er å skjerme reineiere med færre enn 200 dyr fra reduksjon. Alta kommune anmoder at det etableres en fylligere verktøykiste for å kunne håndtere reduksjon av reintall slik at forholdsmessig reduksjon ikke er eneste verktøy.

Alta kommune foreslår at man må begynne arbeidet med å fastsette reintallet på en mer konkret måte, som for eksempel bruke minsteareal for fastsettelse av reintall for de ulike årstidsbeiter.

Gjeldende §62 Distriktsplaner

§ 62. Distriktsplaner

Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige for den offentlige planlegging.

Distriktsplanen skal inneholde:

1. angivelse av flyttemønstre i distriktet
2. oversikt over årstidsbeiter, kalvingsland o.l.
3. oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som anvendes i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen
4. oversikt over alle gjerder og anlegg av permanent art, og så vidt mulig også gjerder av midlertidig art
5. eventuell inndeling i beitesoner.

Leder for en siidaandel er pliktig til å gi nødvendige opplysninger for utarbeidelse av planen.

Kommune, fylkeskommune og statsforvalter bør orienteres om planarbeidet og skal gjøres kjent med hovedinnholdet i planen før den vedtas. Kommune, fylkeskommune og statsforvalter, samt berørte nabo-distrikter, skal få tilsendt den vedtatte planen.

0 Endret ved [lover 14 juni 2013 nr. 45](#) (ikr. 1 jan 2014 iflg. [res. 14 juni 2013 nr. 646](#)), [7 mai 2021 nr. 34](#) (ikr. 1 juni 2021 iflg. [res. 7 mai 2021 nr. 1416](#)).

Departementets forslag

§ 62 Distriktsplaner

§ 62 første ledd og annet ledd punkt nr. 5 og nytt punkt nr. 6 skal lyde:

Distriktsstyret skal utarbeide forslag til distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendig for den offentlige planlegging. Distriktsplanen skal vedtas av årsmøtet, jf. § 50 første ledd nr. 3. Distriktsplanen skal inneholde:

5. eventuell inndeling i beitesoner,
6. oversikt over gjeterhytter i distriktet, jf. § 21.

Alta kommunes innspill

Det står nevnt i høringsbrevet at «Distriktene skal i henhold til reindriftsloven § 62 ha en distriktsplan, som skal inneholde opplysninger om flyttemønstre, oversikt over årstidsbeiter og annen arealbruk, gjerder og anlegg mv. Departementet forutsetter at opplysningene i distriktsplanen fortsatt skal være åpent tilgjengelig, og det offentliges behov for opplysninger om arealbruk vil på denne måten ivaretas.»

Distriktsplaner for reindrifta er svært viktige verktøy for kommunal samfunns- og arealplanlegging. Det gjelder flytteleier, reingjerder reinbeiteområder med årstidsbeiter mm. Det er viktig at de er konkrete og lett tilgjengelig for å unngå misforståelser mellom reindrift og kommunal arealforvaltning.

Alta kommune har mange årstidsbeiter og områder som bl.a. kalvingsområder og flyttelei for reinsdyr som passerer kommunen på vei til en annen kystkommune. Det gjør det spesielt viktig at årstidbeitene følges, og vi ønsker å påpeke at de kunne godt vært tidsfastsatt, spesielt mht. forutsigbarhet.

Vi opplever også at det er enkelte reinbeitedistrikter som er i Alta kommune hele året, til tross for varsler til Statsforvalteren og Reindriftdirektoratet. Dette skaper konflikter mellom befolkningen i Alta, næringer og ikke minst dårlig omdømme til reindriftnæringen.

I gjeldende § 62. Distriktsplaner står det:

2. Oversikt over årstidsbeiter, kalvingsland o.l.

Alta kommune foreslår denne endret til:

2. Oversikt over årstidsbeiter, herunder tidsfastsettelse, kalvingsland o.l.

I siste avsnitt står det:

Kommune, fylkeskommune og statsforvalter bør orienteres om planarbeidet og skal gjøres kjent med hovedinnholdet i planen før den vedtas. Kommune, fylkeskommune og statsforvalter, samt berørte nabodistrikter, skal få tilsendt den vedtatte planen.

Alta kommune påpeker at like viktig som at konsultasjonsplikt gjelder ovenfor reindriften så gjelder informasjonsplikt ovenfor kommunene, fylkeskommunen osv.

Alta kommune foreslår i siste avsnitt at ordet «bør» erstattes med «skal», som følgende:

Kommune, fylkeskommune og statsforvalter skal orienteres om planarbeidet og skal gjøres kjent med hovedinnholdet i planen før den vedtas. Kommune, fylkeskommune og statsforvalter, samt berørte nabodistrikter, skal få tilsendt den vedtatte planen.

Annet

§ 19. Beiterett

§ 19. Beiterett holdes uforandret. Det er Alta kommune fornøyd med.

For Alta kommune er det av stor betydning at reindriftslovens § 19 holdes uforandret, dette på bakgrunn av at Alta kommune har hensynssone barskog i sin arealplan. Sonen er identisk med sonen i «Forskrift om fredning av visse områder i Finnmark mot reinbeite». Forskriften er hjemlet i reindriftslovens §19. Beiterett. Alta kommune vil påpeke at denne forskriften danner rammer for svært mye av kommunens samfunnsutvikling, bolyst og trivsel, og er helt sentral for å kunne drive et aktivt skogbruk og et konfliktfritt jordbruk.

§ 24. Gjerder og anlegg

§ 24. Gjerder og anlegg holdes uforandret.

Vi opplever dessverre at enkelte reindriftsutøvere setter opp flere kilometer med reingjerder i skog, fjell og i populære utfartsområder uten at kommune eller grunneier har blitt kontaktet. Vi kan vanskelig se at slike gjerder er godkjent av departementet slik det er påpekt i §24. Verre er det at ved varsel om slike ulovligheter så skjer det det lite mtp. oppfølging og pålegg om fjerning. Gjerder som er satt opp ulovlig for flere år siden står fortsatt til tross for påpakninger fra kommunen.

Alta kommune ønsker ikke en slik utvikling. Dette er svært uheldig både for seriøse utøvere i reindriftnæringen og for andre næringer som for eksempel sau og turisme, samt kommunens ansvar for utøvelse av friluftsliv, natur og viltforvaltning.

Alta kommune vil påpeke at det er et behov for en tettere og mer systematisk oppfølging av dette, med sterkere incentiver for opprydning og fjerning.

Alta 17.09.2024

Med vennlig hilsen
Alta kommune

Oddvar Konst
Kommunaldirektør

samfunnsutviklingSilje Ingebrigtsen

Silje Ingebrigtsen
Kommunalleder avdeling for
kommunalleder Samfunnsutvikling

Silje Ingebrigtsen
kommunalleder Samfunnsutvikling

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.